EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 4.6.2021
COM(2021) 288 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Smernice o členu 17 Direktive (EU) 2019/790 o avtorski pravici na enotnem digitalnem trgu

I. UVOD

Člen 17(10) direktive o avtorski pravici na enotnem digitalnem trgu (Direktiva (EU) 2019/790, v nadaljnjem besedilu: direktiva o enotnem digitalnem trgu[1]) določa, da mora Komisija izdati smernice o uporabi člena 17, zlasti v zvezi s sodelovanjem med ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu in imetniki pravic. Smernice upoštevajo rezultate dialogov z deležniki, organiziranih v sodelovanju z državami članicami, v katerih se je razpravljalo o najboljših praksah za sodelovanje med ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu in imetniki pravic.

Komisija je po javnem razpisu za prijavo interesa med oktobrom 2019 in februarjem 2020 organizirala šest dialogov z deležniki. Med 27. julijem in 10. septembrom 2020 je bilo izvedeno ciljno usmerjeno pisno posvetovanje za dokončanje dialoga z deležniki.

Cilj teh smernic je podpreti pravilen in usklajen prenos člena 17 v nacionalno zakonodajo vseh držav članic, pri čemer je posebna pozornost namenjena potrebi po ravnovesju med temeljnimi pravicami ter uporabo izjem in omejitev, kot določa člen 17(10). Smernice bi lahko bile v pomoč tudi akterjem na trgu pri spoštovanju nacionalne zakonodaje, ki izvaja člen 17.

Ta dokument sicer ni pravno zavezujoč, vendar ga je Komisija formalno sprejela kot sporočilo in izpolnjuje nalogo, ki jo Komisiji podeljuje zakonodajalec Unije v skladu s členom 17(10). Sodba Sodišča Evropske unije v zadevi C-401/19[2] bo imela posledice za izvajanje člena 17 s strani držav članic in za smernice. Po zadevni sodbi bo smernice morda treba revidirati.

II. ČLEN 17 – POSEBNA UREDITEV ZA DOVOLJENJE IN ODGOVORNOST V ZVEZI Z AVTORSKO PRAVICO

Člen 17 določa posebno ureditev za dovoljenje in odgovornost v zvezi z avtorsko pravico in pravicami, sorodnimi avtorski (v nadaljnjem besedilu: avtorska pravica), ki se uporablja za nekatere ponudnike storitev informacijske družbe, v členu 2(6) Direktive opredeljene kot ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu. V prej veljavnem pravnem okviru[3] odgovornost takih ponudnikov storitev v zvezi z avtorsko pravico za dejanja njihovih uporabnikov ni bila jasna. Člen 17 zagotavlja pravno varnost v zvezi s tem, ali ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu v zvezi z dejanji svojih uporabnikov izvajajo dejanja, povezana z avtorsko pravico, ter tudi pravno varnost za uporabnike.

[1] Direktiva o enotnem digitalnem trgu je naslovljena na države članice, ki jo morajo v nacionalno zakonodajo prenesti do 7. junija 2021.
[2] Poljska proti Svetu in Parlamentu.
[3] Člen 3 Direktive 2001/29/ES in člen 14 Direktive 2000/31/ES.

Cilj člena 17 je spodbujati razvoj trga za licenciranje med imetniki pravic in ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu. V ta namen člen 17 pomeni pravno podlago za imetnike pravic, da dovolijo uporabo svojih del, ko jih na strežnik naložijo uporabniki pri ponudnikih storitev deljenja vsebin na spletu, s čimer se povečajo možnosti licenciranja in plačila. Uvaja tudi varovala za uporabnike, ki na strežnik naložijo svoje vsebine, ki bi lahko vključevale tudi vsebine tretjih oseb, varovane z avtorsko pravico in pravicami, sorodnimi avtorski pravici.

Člen 17(1) in (2) določa, da ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu, ko omogočajo dostop do avtorsko varovanih vsebin, ki jih na strežnik naložijo njihovi uporabniki, izvajajo „dejanje priobčitve javnosti “, ki je dejanje, povezano z avtorsko pravico, zaradi česar morajo od ustreznih imetnikov pravic pridobiti dovoljenje. V tem primeru člen 17(3) določa, da kadar ponudniki storitev v skladu z navedenimi določbami izvajajo dejanje priobčitve javnosti, se omejitev odgovornosti iz člena 14(1) Direktive 2000/31/ES[4] ne uporablja.

Člen 17 je *lex specialis* glede na člen 3 Direktive 2001/29/ES in člen 14 Direktive 2000/31/ES. V avtorsko pravo Unije ne uvaja nove pravice. Popolno in specifično ureja dejanje „priobčitve javnosti“ v omejenih okoliščinah, ki jih zajema navedena določba „za namene te direktive“. To je potrjeno v uvodnih izjavah 64 in 65. V uvodni izjavi 64 je navedeno, da člen 17 ne vpliva na pojem priobčitve javnosti ali dajanje vsebin na voljo javnosti drugje v okviru prava Unije[5] in tudi ne na morebitno uporabo člena 3(1) in (2) Direktive 2001/29/ES za druge ponudnike storitev, ki uporabljajo avtorsko varovane vsebine. V uvodni izjavi 65 je navedeno, da čeprav se člen 14 Direktive 2000/31/ES ne uporablja za odgovornost iz člena 17, to ne bi smelo vplivati na njegovo uporabo za te ponudnike storitev za namene, ki ne spadajo na področje uporabe Direktive. Zaradi narave *lex specialis* člena 17 bi morale države članice še posebej izvajati navedeno določbo in se ne le opirati na nacionalno izvajanje člena 3 Direktive 2001/29/ES.

Kadar se dovoljenje v skladu s členom 17(1) in (2) ne podeli, člen 17(4) določa posebno ureditev, ki ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu omogoča, da se pod posebnimi pogoji izognejo odgovornosti za dejanje priobčitve javnosti v smislu člena 17(1). Kot je navedeno v uvodni izjavi 66, ta posebna ureditev upošteva dejstvo, da ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu omogočajo dostop do vsebin, ki jih na strežnik niso naložili sami, ampak njihovi uporabniki.

Ti posebni pogoji morajo biti izrecno uvedeni v nacionalno pravo. Člen 17(5) določa, da je treba oceno, ali ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu izpolnjujejo pogoje iz člena 17(4), izvesti z vidika načela sorazmernosti. Člen 17(6) določa tudi drugačno ureditev odgovornosti za nove ponudnike storitev pod določenimi pogoji.

[4] V skladu s predlogom Komisije uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o enotnem trgu digitalnih storitev (akt o digitalnih storitvah) in spremembi Direktive 2000/31/ES, COM(2020) 825 final, se člen 14 Direktive 2000/31/ES nadomesti s členom 5 navedene Uredbe. V skladu s členom 1(5)(c) in uvodno izjavo 11 predloga akta o digitalnih storitvah se Uredba uporablja brez poseganja *v pravo Unije o avtorskih in sorodnih pravicah, ki določa specifična pravila in postopke, ki se ne bi smeli spreminjati*.

[5] Glej po analogiji zadevo C-114/15, točko 29.

Člen 17(7), (8) in (9) določa splošna pravila, ki jih je prav tako treba izrecno prenesti v nacionalno zakonodajo. Člen 17(7), (8) in (9) je oblikovan kot obveznosti rezultata. Države članice bi morale torej v svojih izvedbenih zakonih zagotoviti, da imajo te obveznosti prednost, če so v nasprotju z drugimi določbami člena 17 na splošno in zlasti člena 17(4).

Člen 17(7) določa, da ko ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu sodelujejo z imetniki pravic v skladu s členom 17(4), da bi se izognili nedovoljeni vsebini, tako sodelovanje ne privede do nerazpoložljivosti del in drugih predmetov varstva, ki jih na strežnik naložijo uporabniki, ki ne kršijo avtorske in sorodnih pravic.

Člen 17(8) določa, da uporaba člena 17 ne sme privesti do splošne obveznosti spremljanja. Člen 17(9) med drugim določa, da Direktiva na noben način ne vpliva na zakonite načine uporabe, kot so načini uporabe na podlagi izjem ali omejitev iz prava Unije, in ne vodi v identifikacijo posameznih uporabnikov niti obdelavo osebnih podatkov, razen v skladu z Direktivo 2002/58/ES in Uredbo (EU) 2016/679. V uvodni izjavi 85 je poleg tega določeno, da bi se morale pri vsaki obdelavi osebnih podatkov spoštovati temeljne pravice, vključno s pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja ter pravico do varstva osebnih podatkov, obdelava pa mora biti skladna z Direktivo 2002/58/ES in Uredbo (EU) 2016/679. Države članice morajo pri izvajanju člena 17 spoštovati pravni red Unije na področju varstva podatkov, zlasti v zvezi z možnimi tehničnimi ukrepi, ki jih sprejmejo ponudniki storitev v sodelovanju z imetniki pravic v skladu s členom 17(4), ter v okviru mehanizma za pritožbe in povrnitev škode za uporabnike v skladu s členom 17(9). Države članice bi morale pri prenosu člena 17 v nacionalno zakonodajo zagotoviti pravilno uporabo navedenih pravil.

III. PONUDNIKI STORITEV, KI JIH ZAJEMA ČLEN 17: ČLEN 2(6)

Člen 17 se uporablja za ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu, kot so opredeljeni v členu 2(6) (prvi odstavek) Direktive. Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu je opredeljen kot ponudnik storitve informacijske družbe, katere glavni namen ali eden od glavnih namenov je shranjevati večjo količino avtorsko varovanih del ali drugih varovanih predmetov varstva, ki jih na strežnik naložijo uporabniki, in javnosti ponujati dostop do njih, ki jih ureja in promovira za namene ustvarjanja dobička.

Člen 2(6) (drugi odstavek) določa neizčrpen seznam ponudnikov storitev in/ali storitev, ki niso ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu v smislu Direktive in so zato izključeni iz uporabe člena 17. Take izključene storitve so: „nepridobitne spletne enciklopedije“, „nepridobitne izobraževalne in znanstvene baze“, „platforme za razvoj in skupno rabo odprtokodne programske opreme“, „ponudniki elektronskih komunikacijskih storitev, kot so opredeljeni v Direktivi (EU) 2018/1972“, „spletne tržnice“, „storitve v oblaku med podjetji“ ter „storitve v oblaku, ki uporabnikom omogočajo nalaganje vsebin za lastno uporabo na strežnik“.

Za zagotovitev pravne varnosti bi morale države članice v svojih izvedbenih zakonih izrecno in v celoti navesti opredelitev pojma „ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu“ iz

člena 2(6) (prvi odstavek) ter izrecno izključiti ponudnike storitev iz drugega odstavka člena 2(6), hkrati pa glede na uvodno izjavo 62 navesti, da ta seznam izključenih ponudnikov storitev ni izčrpen. Države članice ne morejo preseči, tj. razširiti področja uporabe opredelitve, ali ga zmanjšati.

Poleg tega se državam članicam svetuje, da kot pomoč pri razlagi v nacionalno zakonodajo prenesejo različne elemente opredelitve glede na uvodne izjave 61, 62 in 63, ki zagotavljajo pomembna pojasnila v zvezi z vrstami vključenih ali izključenih ponudnikov storitev, ter jih uporabijo. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 62, je člen 17 namenjen ponudnikom spletnih storitev, ki so na trgu spletnih vsebin pomembni, ker so konkurenčni drugim ponudnikom storitev spletnih vsebin, kot so ponudniki spletnih storitev avdio in video prenosov, za isto občinstvo. V uvodni izjavi 62 je navedeno tudi, da za ponudnike storitev, katerih glavni namen je sodelovati pri piratstvu ali ga omogočati, mehanizem za oprostitev odgovornosti iz člena 17 ne bi smel veljati[6].

Države članice bi morale tudi upoštevati, da je v uvodni izjavi 63 navedeno, da je za ugotovitev, kateri ponudniki spletnih storitev spadajo na področje uporabe člena 17, potrebna ocena za vsak primer posebej.

Da bi ponudnik storitev spadal v opredelitev ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu in na področje uporabe ureditve iz člena 17, mora kumulativno izpolnjevati vsako zahtevo opredelitve:

- storitev mora biti storitev informacijske družbe, kot je opredeljena v členu 1(1)(b) Direktive (EU) 2015/1535[7];
- glavni namen ali eden od glavnih namenov storitve je:
    - shranjevati večjo količino avtorsko varovanih del ali drugih varovanih predmetov varstva,
    - ki jih na strežnik naložijo uporabniki,
    - in javnosti ponujati dostop do njih,
    - ki jih ureja in promovira za namene ustvarjanja dobička.

„Glavni namen“ ali „enega od glavnih namenov“ storitve informacijske družbe bi bilo treba razumeti kot glavno ali prevladujočo nalogo, vlogo ponudnika storitev (ali eno od njih)[8]. Da bi bila ocena „glavnega namena ali enega od glavnih namenov“ primerna za prihodnost, bi morala biti neodvisna od tehnologije in poslovnega modela.

[6] Več deležnikov je poudarilo, da je pomembno, da države članice navedene elemente iz uvodne izjave 62 prenesejo v nacionalno zakonodajo.

[7] Storitev informacijske družbe je opredeljena kot *katera koli storitev, ki se običajno opravi odplačno, na daljavo, elektronsko in na posamezno zahtevo prejemnika storitev*.

[8] Na primer, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 63, lahko spletne tržnice omogočajo dostop do večje količine avtorsko varovanih del, a to ni njihova glavna dejavnost; njihova glavna dejavnost je spletna prodaja na drobno.

Ponudnik storitev mora „shranjevati“ vsebine in „javnosti ponujati dostop“ do shranjenih vsebin. Pojem „shranjevati“ se nanaša na shranjevanje vsebin, ki ni le začasno, „javnosti ponujati dostop“ pa se nanaša na dostop do shranjenih vsebin, omogočen javnosti.

Kar zadeva „večjo količino“, Direktiva ne vsebuje količinske opredelitve tega pojma. Države članice bi se morale v nacionalni zakonodaji vzdržati količinske opredelitve pojma „večja količina“, da bi preprečile pravno razdrobljenost zaradi morebiti različnega obsega ponudnikov storitev v različnih državah članicah. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 63, je treba to, ali ponudnik storitev shranjuje *večjo količino* avtorsko varovanih del ali drugih varovanih predmetov varstva, ki jih na strežnik naložijo uporabniki, in omogoča dostop do njih, oceniti *za vsak primer posebej, pri tem pa je treba upoštevati kombinacijo dejavnikov, kot je občinstvo ponudnika storitev in skupno število datotek, ki jih uporabniki naložijo na strežnik*. Zato za uvrstitev storitve informacijske družbe na področje uporabe člena 17 ne bi zadostovalo, če bi se upošteval le eden od omenjenih dejavnikov.

Poleg tega mora storitev informacijske družbe, da bi spadala v opredelitev, „urejati in promovirati vsebine, ki jih na strežnik naložijo uporabniki, *za namene ustvarjanja dobička*“. V uvodni izjavi 63 je navedeno, da je mogoče dobiček od na strežnik naloženih vsebin ustvarjati neposredno ali posredno z urejanjem in promoviranjem vsebin, da bi, tudi z njihovo kategorizacijo in uporabo ciljne promocije, pritegnili širšo javnost. Namen ustvarjanja dobička se ne bi smel šteti za samoumevnega zaradi dejstva, da je storitev gospodarski subjekt kot tak ali na podlagi njene pravne oblike. Namen ustvarjanja dobička je treba povezati z dobičkom, ustvarjenim z urejanjem in promocijo vsebin, ki so jih uporabniki naložili na strežnik, na način, da bi pritegnili širšo javnost, na primer, a ne izključno, s prikazom oglasa zraven vsebin, ki so jih na strežnik naložili uporabniki. Preprosto dejstvo, da se za storitev od uporabnikov prejema plačilo za kritje operativnih stroškov gostovanja njihovih vsebin[9] ali da se javnost zaproša za donacije, se kot tako ne bi smelo šteti za znak namena ustvarjanja dobička[10]. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 62, opredelitev ne zajema ponudnikov storitev, katerih glavni namen ni omogočiti uporabnikom, da na strežnik nalagajo in delijo večjo količino avtorsko varovanih vsebin za namene ustvarjanja dobička s to dejavnostjo. Kadar ponudnik storitev informacijske družbe zagotavlja več kot eno storitev, bi bilo treba pozorno proučiti vsako storitev posebej in ugotoviti, kateri ponudniki storitev spadajo na področje uporabe člena 17 in kateri ne.

IV. ČLEN 17(1) in (2): DOVOLJENJA

(i) Modeli dovoljenj v skladu s členom 17(1)

Ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu morajo za posamezno dejanje priobčitve javnosti ali dajanje na voljo javnosti iz člena 17(1) pridobiti dovoljenje. Pojem „dovoljenje“ v

[9] To lahko velja za raziskovalne arhive.

[10] Več organizacij, ki zastopajo uporabnike, je poudarilo potrebo po natančnejših pojasnilih v zvezi s tem.

Direktivi ni opredeljen in bi ga bilo treba razlagati z vidika cilja in namena člena 17. Člen 17(1) ne določa, kako je od imetnikov pravic mogoče pridobiti dovoljenja. Besedilo člena 17(1) in ustrezne uvodne izjave 64 je oblikovano nedoločno in omenja „dovoljenje [...], tudi z licenčnim sporazumom“. Države članice lahko za „spodbujanje razvoja trga za licenciranje“, ki je eden od glavnih ciljev člena 17, določijo različne modele dovoljenj.

Dejanji priobčitve javnosti in dajanja na voljo javnosti iz člena 17(1) bi bilo treba razumeti tako, kot da zajemata tudi reprodukcije, potrebne za izvajanje navedenih dejanj. Države članice ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu ne bi smele naložiti obveznosti pridobitve dovoljenja za reprodukcije, izvedene v okviru člena 17.

Ohraniti bi morale tudi možnost, da imetniki pravic ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu ne podelijo dovoljenja, kot je navedeno v uvodni izjavi 61, ki določa: „ker […] ne bi smele vplivati na pogodbeno svobodo, imetniki pravic ne bi smeli biti obvezani, da dajo dovoljenje ali sklepajo licenčne sporazume“[11].

V nekaterih primerih lahko imetniki pravic na primer dovolijo uporabo svojih vsebin v določenih storitvah v zameno za podatke ali promocijske dejavnosti. Dovoljenje se lahko podeli tudi brezplačno, na podlagi licence Creative Commons, ali pa se lahko podeli, kadar imetniki pravic v okviru storitev deljenja vsebin na spletu na strežnik naložijo ali delijo lastne vsebine.

Države članice se tudi spodbuja, naj ohranijo ali vzpostavijo prostovoljne mehanizme za olajšanje sklepanja sporazumov med imetniki pravic in ponudniki storitev. Na primer, v določenih primerih ali sektorjih bi bilo mogoče razmisliti o ustreznih prostovoljnih mehanizmih mediacije kot podpori za strani, ki želijo doseči dogovor, a se v pogajanjih srečujejo s težavami.

Države članice se lahko opirajo na rešitve individualnega in prostovoljnega kolektivnega licenciranja. Razprave z deležniki so na primer pokazale, da danes v glasbenem sektorju nekateri imetniki pravic, kot so glasbene založbe, svoje lastne pravice in kadar imajo pravice izvajalcev in izdajateljev, ki imajo pravice avtorjev (tekstopiscev), te licencirajo neposredno. Preostale pravice avtorjev upravljajo predvsem organizacije za kolektivno upravljanje pravic. Kolektivno licenciranje se širše uporablja tudi v sektorju vizualnih umetnosti (razen za fotografije), zelo malo pa v filmskem sektorju, kjer je običajnejše neposredno licenciranje s strani filmskih producentov. Če so imetniki pravic organizacije za kolektivno upravljanje pravic pooblastili, da upravljajo njihove pravice, lahko take organizacije s ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu sklenejo licenčne sporazume za repertoar, ki ga zastopajo, in sicer v skladu s pravili iz Direktive 2014/26/EU. Kolektivno licenciranje lahko torej olajša pridobivanje dovoljenj od številnih imetnikov pravic.

V posebnih primerih in za določene sektorje je mogoče razmisliti o kolektivnih licencah z razširjenim učinkom, če so skladne z vsemi pogoji, določenimi v pravu EU in zlasti členu 12

[11] Posebna ureditev odgovornosti, ki se uporablja v skladu s členom 17(4), kadar se dovoljenje ne podeli, je podrobneje opisana v oddelku III.1 v nadaljevanju.

Direktive. Te sheme je mogoče zlasti uporabiti, kadar je še posebej težko identificirati vse imetnike pravic in kadar so stroški urejanja individualnih pravic pretirano visoki (uvodna izjava 45). Če želijo države članice v okviru člena 17 dovoliti uporabo kolektivnih licenc z razširjenim učinkom, bodo morale v nacionalno zakonodajo prenesti člen 12 Direktive, ki določa vrsto varoval za uporabo kolektivnega licenciranja z razširjenim učinkom. Sheme kolektivnega licenciranja z razširjenim učinkom, ki jih je mogoče uvesti na nacionalni ravni za načine uporabe v skladu s členom 17, bodo zajemale le nacionalne načine uporabe[12].

(ii) Dovoljenja, ki zajemajo uporabnike

Države članice bi morale v svojo zakonodajo izrecno prenesti člen 17(2), v skladu s katerim bi moralo dovoljenje, podeljeno ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu, zajemati tudi dejanja (i) uporabnikov, ki delujejo v nekomercialne namene, ali (ii) uporabnikov, katerih dejavnost ne ustvarja znatnih prihodkov. Namen te določbe je zagotoviti pravno varnost za čim več uporabnikov, kadar ti na strežnik nalagajo avtorsko varovane vsebine.

V skladu s to določbo bi morala dovoljenja, podeljena ponudnikom storitev, zajemati dejanja v okviru stvarnega področja uporabe dovoljenja, ki jih izvajajo uporabniki, ki spadajo v eno od navedenih kategorij (nekomercialni namen *ali* prihodki, ki niso znatni). Prva kategorija bi lahko zajemala deljenje vsebin, ki ni namenjeno ustvarjanju dobička, na primer ko uporabniki na strežnik naložijo domači posnetek z glasbo v ozadju. Druga kategorija bi lahko na primer zajemala uporabnike, ki na strežnik naložijo praktične nasvete z glasbo ali slikovnim gradivom, ki ustvarjajo omejene prihodke od oglaševanja. Za uporabnika zadostuje, da za to, da ga dovoljenje zajema, izpolnjuje katerega koli od navedenih pogojev. Po drugi strani pa uporabniki, ki delujejo na komercialni podlagi in/ali z vsebinami, ki jih naložijo na strežnik, ustvarjajo znatne prihodke, ne bi spadali na področje uporabe dovoljenja ali jih dovoljenje ne bi zajemalo (razen če so se stranke izrecno pogodbeno dogovorile, da so taki uporabniki zajeti).

Države članice pri prenosu pojma „znatni prihodki“ v nacionalno zakonodajo ne bi smele določiti količinsko opredeljenih pragov. Ta pojem bi bilo treba preveriti za vsak primer posebej, ob upoštevanju vseh okoliščin zadevne dejavnosti uporabnika.

Države članice bi morale pojem dovoljenja iz člena 17(2) izvajati ob upoštevanju uvodne izjave 69, v skladu s katero ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu ni treba pridobiti ločenega dovoljenja, kadar so imetniki pravic uporabnikom že izrecno dovolili, da na strežnik naložijo določene vsebine. V teh primerih je bilo dejanje priobčitve javnosti, vključno z dajanjem na voljo, že dovoljeno v okviru dovoljenja, podeljenega uporabnikom. Imetnike pravic bi bilo mogoče spodbuditi, naj ponudnikom storitev zagotovijo informacije o ločenih dovoljenjih, ki so jih podelili. V uvodni izjavi 69 je navedeno tudi, da se v korist ponudnikov

[12] Kot določa člen 12(6), bo Komisija leta 2021 predložila poročilo o uporabi kolektivnih licenc z razširjenim učinkom.

storitev deljenja vsebin na spletu ne domneva, da so uporabniki v vseh primerih pridobili vsa potrebna dovoljenja za vsebine, ki jih nalagajo na strežnik.

Države članice bi lahko za okrepitev pravne varnosti ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu in imetnike pravic spodbudile, naj uporabnike obvestijo o tem, za katere vsebine je potrebno dovoljenje imetnikov pravic, pri čemer bi se vsi, ki jih to zadeva, sami odločili, kako najbolje zagotoviti informacijo, da je dovoljenje podeljeno. Taka preglednost bi lahko prispevala k preprečevanju tveganja v zvezi z onemogočanjem zakonitih načinov uporabe (glej oddelek VI).

V. ČLEN 17(4) – POSEBEN MEHANIZEM ODGOVORNOSTI, ČE NI DOVOLJENJA

Posebna ureditev odgovornosti iz člena 17(4) se uporablja le, če ni dovoljenja za dejanja priobčitve javnosti, ki jih ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu izvedejo v povezavi z dejanji svojih uporabnikov v smislu člena 17(1). To pomeni, da več kot je podeljenih dovoljenj v skladu s členom 17(1) in (2), manj pogosto se bo uporabil mehanizem iz člena 17(4).

Člen 17(4) določa tri kumulativne pogoje, na katere se lahko ponudniki storitev sklicujejo pri zanikanju odgovornosti. Dokazati morajo, da a) so si po najboljših močeh prizadevali za pridobitev dovoljenja; b) so si po najboljših močeh in v skladu z visokimi panožnimi standardi poklicne skrbnosti prizadevali, da bi zagotovili nerazpoložljivost specifičnih del in drugih predmetov varstva, za katere so jim imetniki pravic zagotovili ustrezne in potrebne informacije; ter c) so po prejemu zadostno utemeljenega obvestila imetnikov pravic ravnali hitro, da so onemogočili dostop do vsebin na svojih spletnih mestih ali vsebine odstranili, ter si po najboljših močeh prizadevali preprečiti prihodnja nalaganja priglašenih del na strežnik.

Za člen 17(4) velja načelo sorazmernosti iz člena 17(5), ki določa, da je mogoče med drugim upoštevati naslednje elemente:

(a) vrsto, občinstvo in obseg storitev ter vrsto del ali drugih predmetov varstva, ki so jih na strežnik naložili uporabniki storitve, ter
(b) razpoložljivost ustreznih in učinkovitih sredstev in njihovih stroškov za ponudnike storitev.

Pojem „prizadevanje po najboljših močeh“ ni opredeljen in prav tako ni sklicev na nacionalno pravo, zato je to samostojen pojem prava EU ter bi ga morale države članice v nacionalno zakonodajo prenesti v skladu s temi smernicami in razlagati glede na cilj in namen člena 17 ter besedila celotnega člena.

Države članice bi morale zagotoviti, da se načelo sorazmernosti, kot je določeno v členu 17(5), upošteva pri ugotavljanju, ali si je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu po najboljših močeh prizadeval v skladu s členom 17(4)(a) in (b) ter ravnal v skladu s

členom 17(4)(c). To je pomembno zlasti za zaščito svobode gospodarske pobude, ki jo imajo ponudniki storitev.

Države članice bi morale upoštevati tudi, da za člen 17(4) veljajo obveznosti iz člena 17(7) v zvezi z zagotovitvijo, da sodelovanje med ponudniki storitev in imetniki pravic ne vpliva na zakonite načine uporabe, ter iz člena 17(8), v skladu s katerim se člen 17 ne sme prenesti v nacionalno zakonodajo ali se uporabljati tako, da bi privedel do splošne obveznosti spremljanja. Za člen 17(4) velja tudi splošna obveznost iz člena 17(9), v skladu s katerim Direktiva na noben način ne vpliva na zakonite načine uporabe. Načini, kako je v praksi mogoče doseči prizadevanje po najboljših močeh, so pojasnjeni v oddelku IV.

1. PRIZADEVANJE PO NAJBOLJŠIH MOČEH ZA PRIDOBITEV DOVOLJENJA (ČLEN 17(4)(a))

Prvi pogoj člena 17(4)(a) je, da bi morali biti ponudniki storitev odgovorni za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti vsebin, varovanih z avtorsko in sorodnimi pravicami, razen če dokažejo, da so si po najboljših močeh prizadevali za pridobitev dovoljenja.

Dejanja, ki so jih ponudniki storitev izvedli za to, da bi poiskali imetnike pravic in/ali navezali stik z njimi, je treba oceniti za vsak primer posebej, da se ugotovi, ali dejanja pomenijo prizadevanje po najboljših močeh za pridobitev dovoljenja. Upoštevati bi bilo na primer treba elemente, kot so posebne tržne prakse v različnih sektorjih (npr. ali je kolektivno upravljanje pravic razširjena praksa), ali ukrepe, ki so jih države članice morda sprejele za olajšanje pridobivanja dovoljenj, na primer prostovoljne mehanizme mediacije.

Ponudniki storitev bi morali za dokazovanje, da so si prizadevali po najboljših močeh, najmanj proaktivno navezovati stik z imetniki pravic, ki jih je mogoče enostavno identificirati in najti, zlasti tistimi, ki zastopajo obsežen katalog del ali drugih predmetov varstva. Zlasti bi bilo treba proaktivno navezovanje stikov z organizacijami za kolektivno upravljanje pravic, ki delujejo v skladu z Direktivo 2014/26/EU, za pridobitev dovoljenja upoštevati kot minimalno zahtevo za vse ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu.

Hkrati se, v skladu z načelom sorazmernosti ter ob upoštevanju količine in raznolikosti vsebin, ki jih na strežnik naložijo uporabniki, od ponudnikov storitev ne bi smelo pričakovati, da bodo proaktivno iskali imetnike pravic, ki jih po razumnih standardih ni mogoče enostavno identificirati. Države članice lahko, da bi olajšale identifikacijo imetnikov pravic in podelitev dovoljenj, spodbujajo oblikovanje registrov imetnikov pravic, ki bi jih ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu lahko uporabili, po potrebi v skladu s predpisi o varstvu podatkov.

Prizadevanja za navezovanje stikov z imetniki pravic za namene pridobivanja potrebnih dovoljenj bi bilo treba oceniti za vsak primer posebej, zlasti ob upoštevanju obsega in občinstva storitve ter različnih vrst vsebin, ki jih daje na voljo, vključno s posebnimi okoliščinami, ko se lahko nekatere vrste vsebin v storitvi pojavijo le redko. Pri večjih ponudnikih storitev, ki imajo v več ali vseh državah članicah veliko občinstvo, je mogoče

pričakovati, da bodo za pridobitev dovoljenj navezali stik z veliko imetniki pravic, pri manjših ponudnikih storitev z omejenim ali nacionalnim občinstvom pa je mogoče pričakovati, da bodo proaktivno navezali stik le z ustreznimi organizacijami za kolektivno upravljanje pravic in morda še z nekaj imetniki pravic, ki jih je mogoče enostavno identificirati. Ti manjši ponudniki storitev bi morali zagotoviti, da lahko drugi imetniki pravic z njimi enostavno navežejo stik, na primer tako, da na svojih spletnih mestih navedejo jasne kontaktne podatke ali zagotovijo *ad hoc* orodja. Stik bi morali navezati z vsemi imetniki pravic, ki se obrnejo nanje in jim ponudijo licenco.

Člen 17(6) določa posebno ureditev odgovornosti za nove ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu, ki imajo letni promet manjši od 10 milijonov EUR (glej oddelek IV). Vendar si morajo ti ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu kljub temu po najboljših močeh prizadevati, da bi pridobili dovoljenje v skladu s členom 17(4)(a). Ocena za vsak primer posebej je torej nujna za zagotovitev, da ta obveznost za zagonska podjetja ne pomeni nesorazmernega bremena.

Kadar ponudnik storitev naveže stik z imetnikom pravic, ta pa ne želi sodelovati v pogajanjih za podelitev dovoljenja za svoje vsebine ali zavrne razumne ponudbe, dane v dobri veri, bi za ponudnika storitev moralo veljati, da je izpolnil obveznosti iz člena 17(4)(a) v zvezi s prizadevanjem po najboljših močeh. Vendar bi moral ponudnik storitev, da bi se izognil odgovornosti, če so v njegovi storitvi na voljo nedovoljene vsebine, kljub temu za namene člena 17(4)(b) in (c) dokazati, da si je prizadeval po najboljših močeh.

Ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu bi morali sodelovati s tistimi imetniki pravic, ki želijo ponuditi dovoljenje za svoje vsebine, ne glede na to, ali je njihova vrsta vsebin (npr. glasba, avdio-vizualna vsebina, slikovno gradivo, besedilo) prevladujoča ali manj običajna na spletnem mestu ponudnika storitev (npr. slikovno gradivo ali besedilo za platformo za izmenjavo videov).

Kljub temu bi bilo treba v skladu z načelom sorazmernosti pri oceni prizadevanja po najboljših močeh za pridobitev dovoljenja upoštevati količino in vrsto vsebin, vključno s tem, ali so vsebine na spletnem mestu ponudnika storitev prevladujoče ali ne.

Ob upoštevanju uvodne izjave 61 bi morali biti licenčni sporazumi, v zvezi s katerimi potekajo pogajanja, pravični in bi morali ohranjati razumno ravnovesje med obema strankama. Imetniki pravic in ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu bi si morali prizadevati za čimprejšnjo sklenitev sporazuma. V uvodni izjavi 61 je navedeno tudi, da bi morali imetniki pravic prejeti ustrezno plačilo za uporabo njihovih varovanih del ali drugih predmetov varstva.

Pojem „prizadevanje po najboljših močeh“ bi torej moral zajemati tudi prizadevanje ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu v sodelovanju z imetniki pravic za pogajanja v dobri veri in sklenitev pravičnih licenčnih sporazumov. V ta namen bi morali biti ponudniki storitev imetnikom pravic pregledno sporočiti, katera merila nameravajo uporabiti za opredelitev in plačilo vsebin, zajetih v sporazumu, zlasti kadar ponudniki storitev uporabljajo

tehnologijo za prepoznavanje vsebin za poročanje o načinih uporabe vsebin, zajetih v licence, ter, če je to mogoče, doseči sporazum z imetniki pravic.

Za ponudnike storitev, ki zavrnejo sklenitev licence, ponujene pod pravičnimi pogoji in ki ohranja razumno ravnovesje med strankami, lahko velja, da si za pridobitev dovoljenja niso prizadevali po najboljših močeh. Po drugi strani pa se od ponudnikov storitev ne bi smelo zahtevati, da morajo sprejeti ponudbe za sklenitev pogodb, katerih pogoji niso pravični in ki ne ohranjajo ravnovesja med strankami. Vprašanje, kaj so pravični pogoji in kaj je razumno ravnovesje med strankami, se obravnava za vsak primer posebej.

Za pogajanja za licenciranje pravic z organizacijami za kolektivno upravljanje pravic veljajo obveznosti iz člena 16 Direktive 2014/26/EU, vključno s potrebo po vodenju pogajanj v dobri veri in uporabi tarif, določenih na podlagi objektivnih in nediskriminatornih meril[13].

2. „PRIZADEVANJE PO NAJBOLJŠIH MOČEH“ ZA ZAGOTOVITEV NERAZPOLOŽLJIVOSTI SPECIFIČNIH VAROVANIH VSEBIN (ČLEN 17(4)(b))

Drugi pogoj, določen v členu 17(4), je, da bi morali biti ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu, če nimajo dovoljenja, odgovorni za dejanja priobčitve javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti, ki ga izvedejo njihovi uporabniki, razen če dokažejo, da so si po najboljših močeh v skladu z visokimi panožnimi standardi poklicne skrbnosti prizadevali, da bi zagotovili nerazpoložljivost specifičnih del in drugih predmetov varstva, za katere so jim imetniki pravic zagotovili ustrezne in potrebne informacije (v nadaljnjem besedilu: ustrezne in potrebne informacije).

Države članice bi morale pri prenosu člena 17(4)(b) v nacionalno zakonodajo upoštevati, da zanj velja načelo sorazmernosti iz člena 17(5).

V skladu s členom 17(4)(b) si je treba po najboljših močeh prizadevati le za zagotovitev nerazpoložljivosti specifičnih del in drugih predmetov varstva, za katere so imetniki pravic ponudnikom storitev zagotovili ustrezne in potrebne informacije. V uvodni izjavi 66 je določeno, da če imetniki pravic ne zagotovijo informacij skladno z zahtevami iz člena 17(4), ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu niso odgovorni za nedovoljeno nalaganje na strežnik. Če take informacije ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu niso zagotovljene, ti ne morejo ukrepati. Zato je sodelovanje med ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu in imetniki pravic nujno za zagotovitev učinkovitosti člena 17(4)(b).

Pojem „ustrezne in potrebne informacije“ bi morale države članice v nacionalno zakonodajo prenesti v skladu s temi smernicami in cilji člena 17. To, ali so informacije, ki jih zagotovijo imetniki pravic, „ustrezne“ in tudi „potrebne“, bi bilo treba oceniti za vsak primer posebej.

[13] Ta obveznost pa organizacijam za kolektivno upravljanje pravic ne preprečuje, da bi ponudnikom inovativnih spletnih storitev zagotovile individualizirane licence, kar je pomemben element za pogajanja z novimi ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu.

Imetniki pravic bi morali imeti tudi možnost, da te informacije zagotovijo prek tretjih oseb, ki jih za to pooblastijo.

V okviru člena 17(4)(b) bi bilo treba ustrezne in potrebne informacije zagotoviti vnaprej.

Člen 17(4)(b) bi bilo treba v nacionalno zakonodajo prenesti na način, ki je neodvisen od tehnologije in primeren za prihodnost. Zato države članice v svojih izvedbenih zakonih ne bi smele niti določiti uporabe tehnološke rešitve niti ponudnikom storitev naložiti specifičnih tehnoloških rešitev za dokazovanje prizadevanja po najboljših močeh.

Ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu morajo pri prizadevanju po najboljših močeh v zvezi z izvajanjem ustreznih rešitev za zagotavljanje nerazpoložljivosti specifičnih nedovoljenih vsebin, za katere so bile zagotovljene ustrezne in potrebne informacije, ravnati v skladu z visokimi panožnimi standardi poklicne skrbnosti. Kot je poudarjeno v uvodni izjavi 66, bi bilo treba pri oceni, ali si je določen ponudnik storitev prizadeval po najboljših močeh, „upoštevati, ali je storil vse, kar bi storil skrben izvajalec storitev, da bi preprečil razpoložljivost nedovoljenih del ali drugih predmetov varstva na svojem spletnem mestu, ob upoštevanju najboljših praks v panogi in učinkovitosti sprejetih ukrepov glede na ustrezne dejavnike in okoliščine“.

Zato je za ugotovitev, ali si je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu prizadeval po najboljših močeh in v skladu z visokimi panožnimi standardi poklicne skrbnosti, še posebej pomembno preveriti razpoložljive panožne prakse na trgu v določenem času. To vključuje uporabo tehnologije ali določenih tehnoloških rešitev. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 66, bi morali biti „vsi ukrepi, ki jih sprejmejo ponudniki storitev, glede na zastavljene cilje učinkoviti“. Vendar bi morali imeti ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu proste roke pri izbiri tehnologije ali rešitve za izpolnjevanje obveznosti prizadevanja po najboljših močeh glede na svojo specifično situacijo.

Namen teh smernic ni priporočiti uporabo specifične tehnologije ali rešitve. Imetniki pravic in ponudniki storitev bi morali imeti možnost, da se za zagotovitev nerazpoložljivosti nedovoljenih vsebin dogovorijo o ureditvah sodelovanja, ki ustrezajo vsem. Te ureditve, še posebej, če temeljijo na tehnologiji, se bodo sčasoma verjetno spremenile. Načeloma uporaba tehnologije, kot je prepoznavanje vsebin, sama po sebi ne bi smela zahtevati identifikacije uporabnikov, ki na strežnik nalagajo svoje vsebine, a je po potrebi treba upoštevati ustrezne predpise o varstvu podatkov, vključno z načeli najmanjšega obsega podatkov in omejitve namena.

V zvezi s sedanjimi tržnimi praksami se je v dialogu z deležniki, ki ga je izvedla Komisija, izkazalo, da se danes tehnologija za prepoznavanje vsebin širše uporablja za upravljanje uporabe avtorsko varovanih vsebin, tj. uporabljajo jo vsaj večji ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu in v zvezi z določenimi vrstami vsebin. Zdi se, da v zvezi z video in avdio vsebino večji ponudniki storitev široko uporabljajo tehnologijo za prepoznavanje vsebin na

podlagi „prstnih odtisov“[14]. Vendar ta tehnologija ne bi smela nujno veljati za tržni standard, zlasti ne za manjše ponudnike storitev.

V dialogu z deležniki so bile omenjene tudi druge tehnologije, ki omogočajo odkrivanje nedovoljene vsebine. Te vključujejo zgoščevanje,[15], vodni žig[16], uporabo metapodatkov[17], iskanje po ključnih besedah[18] ali kombinacijo različnih tehnologij. Nekateri ponudniki storitev so razvili svoje rešitve, drugi pa kupujejo rešitve tretjih oseb. Zato se v veliko primerih pričakuje, da bodo ponudniki storitev za izpolnjevanje obveznosti iz člena 17(4)(b) uporabili (ali še naprej uporabljali) različna tehnološka orodja.

Oceno, ali si je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v skladu z odstavkom (b) po najboljših močeh prizadeval v zvezi s specifičnimi varovanimi vsebinami, za katere so bile vnaprej zagotovljene ustrezne in potrebne informacije, bi bilo treba izvesti za vsak primer posebej, in sicer v skladu z načelom sorazmernosti iz člena 17(5) in ob upoštevanju člena 17(7) do (9). To v praksi pomeni, da se od ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu ne bi smelo pričakovati, da bodo uporabili najdražje ali najzapletenejše rešitve, če bi bilo to za njihov specifičen primer nesorazmerno. To velja tudi za vsebine, ki jih ustrezni imetniki pravic označijo kot vsebine, katerih razpoložljivost bi jim lahko povzročila pomembno škodo, kot je pojasnjeno v oddelku VI v nadaljevanju. Poleg tega, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 66, ni mogoče izključiti, da se je v nekaterih primerih nedovoljenim vsebinam mogoče izogniti le, če imetnik pravice o tem obvesti ponudnika[19]. To je lahko sorazmerno na primer za vsebine, za katere tehnologija na trgu ni na voljo ali pa v določenem časovnem obdobju ni razvita.

Države članice bi morale upoštevati naslednje elemente:

- vrsto, obseg in občinstvo storitve: od večjih ponudnikov storitev z večjim občinstvom se lahko pričakuje, da bodo uporabljali naprednejše rešitve/tehnologije kot drugi ponudniki storitev, ki imajo omejeno občinstvo in vire. Od manjših ponudnikov storitev bi lahko bilo bolj sorazmerno pričakovati, da bodo uporabili enostavnejše rešitve (kot so metapodatki in iskanje po ključnih besedah), dokler te rešitve ne pomenijo pretiranega onemogočanja vsebin v nasprotju z odstavki (7) in (9);

[14] Ta tehnologija deluje na podlagi „prstnega odtisa“ dela imetnika pravic, ki se preverja z vsebinami, ki jih na strežnik naložijo uporabniki storitve.

[15] *Zgoščevanje* je tehnika, pri kateri se datoteka pretvori v verigo števk, imenovano „zgoščevalni kod“. Ta zgoščevalni kod omogoča identifikacijo vsebin, ki jih je uporabnik naložil na strežnik, in tako odkrije morebitno nedovoljeno vsebino. Nekateri menijo, da se zgoščevanje od „prstnih odtisov“ razlikuje po tem, da odkrivanje nedovoljenih vsebin deluje zlasti takrat, ko je na strežnik naložena datoteka, identična delu, ki je bilo „zgoščeno“ (v nasprotju s „prstnim odtisom“, s katerim je mogoče odkriti celo razlike).

[16] *Vodni žig* je rešitev, pri kateri je izvirna datoteka „označena z vodnim žigom“ in jo je zato mogoče, ko je naložena na strežnik, prepoznati na podlagi vodnega žiga, ki deluje kot podpis.

[17] Z uporabo *metapodatkov* je mogoče slediti, ali je bilo določeno delo na strežnik naloženo na podlagi metapodatkov, povezanih z vsebinami, kot so ime avtorja in naslov dela.

[18] *Iskanje po ključnih besedah* je bilo omenjeno zlasti kot rešitev za manjše ponudnike storitev, ki morda nimajo sredstev za uporabo bolj kompleksnih in dražjih tehnologij. Ta tehnika je najenostavnejša, storitev pa na svojem spletnem mestu ročno išče naslove npr. določene pesmi/izvajalca, da bi odkrila morebitne nedovoljene vsebine.

[19] To velja ne glede na to, ali zadevna storitev izpolnjuje merila iz člena 17(6).

- razpoložljivost ustreznih in učinkovitih sredstev ter povezane stroške bi bilo treba prav tako upoštevati, na primer kadar ponudniki storitev od tretjih oseb/ponudnikov tehnologije kupijo rešitve in kadar jih razvijejo sami, pa tudi stroške, povezane s pregledom, ki ga izvajajo ljudje, v okviru sporov (glej oddelek IV). Upoštevati bi bilo treba tudi kumulativne stroške različnih rešitev, ki jih bo ponudnik storitev morda moral izvesti, pa tudi omejitve tehnologij glede na vrsto vsebin. Na primer, za različne vrste vsebin bodo morda potrebne različne rešitve (npr. tehnologije za prepoznavanje vsebin za glasbo morda niso enake tistim za prepoznavanje mirujočih slik in jih morda razvijajo različni ponudniki tehnologije). Kumulativne stroške bi bilo treba prav tako upoštevati, kadar imetniki pravic sami razvijejo različne rešitve za varstvo, zaradi česar morajo ponudniki storitev uporabljati različno programsko opremo (npr. za različne rešitve z vodnim žigom);

- vrsto vsebin, ki jih uporabniki naložijo na strežnik: kadar so na podlagi storitve na voljo različne vrste vsebin, se lahko ukrepi, ki jih je treba sprejeti, razlikujejo glede na to, ali vsebine prevladujejo na spletnem mestu ali pa so manj pogoste, pod pogojem, da je izpolnjena obveznost prizadevanja po najboljših močeh. Mogoče je pričakovati, da ponudniki storitev za prevladujoče vsebine uporabljajo kompleksnejše rešitve kot za manj pogoste vsebine.

Nazadnje, ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu bi se lahko, glede na obseg vsebin, ki so na voljo v njihovih storitvah, odločili, da bodo različnim imetnikom pravic zagotovili različna orodja, dokler rešitve izpolnjujejo njihovo obveznost prizadevanja po najboljših močeh za namen člena 17(4)(b).

Zadevne informacij morajo biti točne, da lahko ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ukrepa. To, kaj so lahko „ustrezne“ informacije, se bo razlikovalo glede na zadevna dela in okoliščine, ki se nanašajo na specifična dela ali druge predmete varstva. Informacije bi morale biti točne vsaj glede tega, kdo je lastnik pravic za zadevno določeno delo ali predmete varstva. To, kaj so lahko „potrebne“ informacije, bi bilo odvisno od rešitev, ki jih uporabljajo ponudniki storitev. To bi moralo ponudnikom storitev omogočiti učinkovito uporabo tehnoloških rešitev, kadar je primerno. Na primer, kadar se uporabljajo „prstni odtisi“, so lahko imetniki pravic zaprošeni, naj zagotovijo „prstni odtis“ specifičnega dela/predmetov varstva ali datoteko, za katero bo ponudnik storitev sam izdelal „prstni odtis“, skupaj z informacijami o lastništvu pravic. Kadar se uporabljajo rešitve na podlagi metapodatkov, so lahko zagotovljene informacije na primer naslov, avtor/producent, trajanje, datum ali druge informacije, ki so ustrezne in potrebne za to, da ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu ukrepajo. V zvezi s tem je pomembno, da se metapodatki, ki jih zagotovijo imetniki pravic, pozneje ne odstranijo.

Hkrati pa, ker je sodelovanje ključno, pojem „potrebnih in ustreznih informacij“ predpostavlja, da ponudniki storitev upoštevajo naravo in kakovost informacij, ki jih imetniki pravic lahko realno zagotovijo. V zvezi s tem bi bilo treba imetnike pravic in ponudnike

storitev deljenja vsebin na spletu spodbujati, naj kar najbolje sodelujejo pri pristopu k opredelitvi del.

Imetniki pravic se lahko pri zagotavljanju ustreznih in potrebnih informacij ponudnikom storitev odločijo za opredelitev specifičnih vsebin, varovanih z avtorsko in sorodnimi pravicami, katerih nedovoljena razpoložljivost na spletu bi jim lahko povzročila znatno gospodarsko škodo. Predhodno označevanje takih vsebin s strani imetnikov pravic je lahko dejavnik, ki ga je treba upoštevati pri oceni, ali so si ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu po najboljših močeh prizadevali za nerazpoložljivost takih specifičnih vsebin ter ali so to naredili v skladu z varovali za zakonite načine uporabe iz člena 17(7), kot je pojasnjeno v oddelku VI v nadaljevanju.

3. „OBVESTILO IN ODSTRANITEV“ TER „OBVESTILO IN PREPREČITEV NALAGANJA NA STREŽNIK“ (ČLEN 17(4)(c))

V skladu s tretjim pogojem, določenim v členu 17(4)(c), bi morali biti ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu odgovorni za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti, razen če dokažejo, da so po prejemu zadostno utemeljenega obvestila imetnikov pravic ravnali hitro, da so odstranili priglašena dela ali druge predmete varstva s svojih spletnih mest ali onemogočili dostop do njih, ter si po najboljših močeh prizadevali preprečiti prihodnja nalaganja na strežnik v skladu s členom 17(4)(b).

Ta sistem obvestila in odstranitve ter obvestila in preprečitve nalaganja na strežnik se uporablja, kadar so nedovoljene vsebine razpoložljive na spletnih straneh ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu. V praksi so glavni scenariji, v katerih lahko nedovoljene vsebine postanejo razpoložljive in je potrebno ukrepanje v skladu s členom 17(4)(c), naslednji:

(i) imetniki pravic ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu niso vnaprej zagotovili ustreznih in potrebnih informacij iz člena 17(4)(b) za preprečitev razpoložljivosti nedovoljenih vsebin. Ko določene vsebine postanejo razpoložljive, ukrepajo naknadno ter zahtevajo odstranitev vsebin in preprečitev njihovega nalaganja na strežnik na podlagi potrebnih in ustreznih informacij imetnikov pravic; ali

(ii) ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu so si „po najboljših močeh prizadevali“ preprečiti nedovoljene vsebine v skladu s členom 17(4)(b), a so nedovoljene vsebine kljub temu prizadevanju postale razpoložljive iz objektivnih razlogov, na primer, ko določenih vsebin ni mogoče prepoznati zaradi omejitev, ki so sestavni del tehnologij; ali

(iii) v nekaterih specifičnih primerih se lahko od ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu pričakuje, da bodo ukrepali šele, ko jih bodo imetniki pravic obvestili, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 66.

Do „prizadevanja“ ponudnikov storitev „po najboljših močeh“ za preprečitev prihodnjih nalaganj priglašenih del na strežnik bi bilo treba pristopiti na enak način kot v zvezi s

členom 17(4)(b), kakor je pojasnjeno v pododdelku 2. Oceno, ali so si ponudniki storitev prizadevali po najboljših močeh, je treba izvesti za vsak primer posebej ter pri tem upoštevati načelo sorazmernosti iz člena 17(5).

Države članice bi morale upoštevati, da uporaba člena 17 ne sme privesti do splošne obveznosti spremljanja, kot je določeno v odstavku (8), in da je treba varovati zakonite načine uporabe, kot je določeno v odstavkih (7) in (9) ter podrobneje pojasnjeno v oddelku VI. To je še posebej pomembno za uporabo drugega dela točke (c), v skladu s katero si morajo ponudniki storitev po najboljših močeh prizadevati za preprečitev prihodnjih nalaganj priglašenih del na strežnik.

Kar zadeva člen 17(4)(b), morajo imetniki pravic zagotoviti določene informacije, preden lahko ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ukrepa.

Države članice morajo pri izvajanju člena 17(4)(c) jasno razlikovati med vrsto informacij, ki jih imetniki pravic zagotovijo v zadostno utemeljenem obvestilu za odstranitev vsebin (del točke (c) v zvezi z odstranitvijo), in med ustreznimi in potrebnimi informacijami, ki jih imetniki pravic zagotovijo za namene preprečevanja prihodnjih nalaganj priglašenih del na strežnik (del točke (c) v zvezi s preprečitvijo nalaganja na strežnik, ki se nanaša na točko (b)).

Kar zadeva informacije, ki jih je treba zagotoviti za izpolnitev obveznosti odstranitve iz odstavka 4(c), in zlasti o elementih, ki jih je treba vključiti v „zadostno utemeljeno obvestilo“, Komisija državam članicam priporoča, naj pri izvajanju upoštevajo Priporočilo Komisije o ukrepih za učinkovito preprečevanje nezakonitih spletnih vsebin[20]. V točkah 6 do 8 Priporočila so navedeni elementi, ki jih je mogoče vključiti v obvestila. Obvestila bi morala biti dovolj natančna in ustrezno utemeljena, da ponudnikom storitev omogočijo informirano in premišljeno odločitev v zvezi z vsebinami, na katere se nanaša obvestilo, in zlasti o tem, ali digitalne vsebine štejejo za nezakonite. Zlasti bi morala obvestila vsebovati obrazložitev razlogov, zakaj pošiljatelj obvestila meni, da gre za nezakonite vsebine, in jasno opredelitev mesta, kjer se te vsebine nahajajo. Teh informacij člen 17(4)(b) morda ne zahteva, vendar bi morale biti praviloma potrebne v skladu s prvim delom člena 17(4)(c). Priporočilo za pošiljatelje obvestil predvideva tudi, da če želijo, v obvestilu navedejo tudi kontaktne podatke.

Kar zadeva tako imenovano obveznost „preprečitve nalaganja na strežnik“, drugi del člena 17(4)(c) določa, da si morajo ponudniki storitev po najboljših močeh prizadevati za preprečitev prihodnjih nalaganj del ali drugih predmetov varstva, ki so jih priglasili imetniki pravic, na strežnik. Ta določba se nanaša na točko (b) istega odstavka, kar pomeni, da morajo imetniki pravic ponudnikom storitev, da bi si ti lahko po najboljših močeh prizadevali za preprečitev prihodnjih nalaganj na strežnik v skladu s to določbo, zagotoviti enake ustrezne in potrebne informacije kot za uporabo točke (b). To na primer pomeni, da če ponudnik storitev za preprečitev prihodnjih nalaganj priglašenih del uporablja tehnologijo prstnih

[20] Glej sporočilo Komisije z dne 1. marca 2018, na voljo na: https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/commission-recommendation-measures-effectively-tackle-illegal-content-online.

odtisov, zgolj informacije iz obvestila ne bi zadostovale. V tem primeru bi morali imetniki pravic, da bi ponudniki storitev lahko preprečili prihodnja nalaganja priglašenih del na strežnik, ponudnikom storitev zagotoviti „prstne odtise“ ali datoteke z vsebinami.

4. POSEBNA UREDITEV ODGOVORNOSTI ZA NOVE PONUDNIKE STORITEV (ČLEN 17(6))

Člen 17(6) določa posebno ureditev odgovornosti z različnimi pogoji za „nova“ podjetja, ki v EU delujejo manj kot tri leta in katerih letni promet je manjši od 10 milijonov EUR.

Države članice pri izvajanju člena 17(6) ne bi smele preseči pogojev iz Direktive in bi morale upoštevati, da je ta blažja ureditev odgovornosti namenjena upoštevanju posebnega primera novih podjetij, ki z nalaganjem vsebin uporabnikov na strežnik razvijajo nove poslovne modele, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 67.

V zvezi z letnim prometom je člen 4 Priporočila Komisije 2003/361/ES najpomembnejši. Več podrobnih navodil o tem, kako izračunati promet, vključno v primerih, ko je lahko podjetje povezano z drugimi podjetji, je na voljo v *Smernicah za opredelitev MSP* [21], ki jih je pripravila Komisija.

Člen 17(6) določa dvotirni sistem z različnimi pravili, ki se uporabljajo za „nove“ ponudnike storitev glede na občinstvo, ki ga privabljajo. Zlasti:

a) če imajo taki „novi“ ponudniki storitev manj kot pet milijonov enkratnih obiskovalcev, si morajo po najboljših močeh prizadevati za pridobitev dovoljenja (člen 17(4)(a)) in morajo izpolnjevati obveznost „obvestila in odstranitve“ iz prvega dela člena 17(4)(c);

b) če imajo taki „novi“ ponudniki storitev več kot pet milijonov enkratnih obiskovalcev, zanje prav tako veljata obveznosti prizadevanja po najboljših močeh za pridobitev dovoljenja in „obvestila in odstranitve“ kot za ponudnike storitev z manjšim občinstvom, vendar morajo ti poleg tega izpolnjevati tudi obveznost v zvezi s preprečitvijo prihodnjih nalaganj priglašenih del na strežnik iz drugega dela člena 17(4)(c) (obveznost „preprečitve nalaganja na strežnik“).

Za nobeno od teh dveh kategorij ponudnikov storitev pa ne velja pogoj prizadevanja po najboljših močeh za zagotovitev nerazpoložljivosti nedovoljenih vsebin iz člena 17(4)(b).

Pomemben dejavnik razlikovanja med obema kategorijama ponudnikov storitev je *število enkratnih obiskovalcev v enem mesecu*. Člen 17(6) določa, da se povprečno število enkratnih obiskovalcev takih ponudnikov storitev v enem mesecu izračuna na podlagi prejšnjega koledarskega leta. Kot je nadalje pojasnjeno v uvodni izjavi 66, je treba pri tem izračunu

[21] https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/79c0ce87-f4dc-11e6-8a35-01aa75ed71a1/language-sl/format-PDF.

upoštevati obiskovalce iz vseh držav članic. Pri izračunu števila enkratnih obiskovalcev je treba upoštevati pravila na področju zasebnosti in varstva podatkov.

Pri oceni, ali so „novi“ ponudniki storitev izpolnili ustrezne obveznosti v zvezi z izogibanjem odgovornosti za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti, kot je navedeno zgoraj, je treba upoštevati načelo sorazmernosti iz člena 17(5)[22]. To pomeni, da se lahko prizadevanje po najboljših močeh, ki ga je mogoče pričakovati od „novih“ ponudnikov storitev v zvezi s pridobivanjem dovoljenja, razlikuje glede na njihovo specifično situacijo (kot je pojasnjeno v oddelku III).

V zvezi s prizadevanjem po najboljših močeh „novih“ ponudnikov storitev z *več* kot petimi milijoni enkratnih obiskovalcev v enem mesecu, ki je potrebno za *preprečitev prihodnjih nalaganj priglašenih del na strežnik*, je mogoče od njih pričakovati manj kot od ponudnikov storitev, ki spadajo na področje uporabe člena 17(4). Zanje bi bilo sorazmerno, da uporabljajo manj kompleksne in cenejše rešitve.

Pri uporabi rešitev za preprečitev prihodnjih nalaganj na strežnik je treba upoštevati varovala za zakonite uporabnike iz člena 17(7) in (9), kot je navedeno v oddelku IV v nadaljevanju, zlasti če „novi“ ponudniki storitev uporabljajo orodja za samodejno prepoznavanje vsebin.

VI. VAROVALA ZA ZAKONITE NAČINE UPORABE VSEBIN (člen 17(7)) in MEHANIZEM ZA PRITOŽBE IN POVRNITEV ŠKODE ZA UPORABNIKE (člen 17(9))

Člen 17(7) in (9) določa, da noben ukrep, ki ga skupaj sprejmejo ponudniki storitev in imetniki pravic, ne sme povzročiti nerazpoložljivosti vsebin, ki ne kršijo avtorske ali sorodnih pravic, tudi kadar veljajo izjeme ali omejitve. Taka uporaba, ki ne krši pravil, je pogosto označena kot „zakoniti način uporabe“. Poleg tega člena 17(7) določa tudi, da morajo države članice zagotoviti, da se lahko uporabniki v vsaki državi članici pri nalaganju na strežnik in dajanju na voljo vsebin, ki jih ustvarijo v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, zanesejo na obstoječe izjeme ali omejitve za citate, kritike in ocene ter uporabo v namene karikature, parodije ali pastiša. Obveznosti iz člena 17(7) in (9) so še posebej pomembne za uporabo „prizadevanja po najboljših močeh“ iz člena 17(4).

Države članice bi morale v nacionalno zakonodajo izrecno prenesti besedilo prvega odstavka člena 17(7) v zvezi z načini uporabe, ki ne kršijo avtorske pravice.

Države članice morajo v nacionalno zakonodajo prenesti tudi obvezne izjeme iz drugega odstavka člena 17(7), ki zajemajo uporabo vsebin, ki jih ustvarijo uporabniki v okviru storitev deljenja vsebin na spletu za:

(a) citate, kritiko, oceno;

[22] Člen 17(6) se nanaša na člen 17(4), ki je omenjen v členu 17(5).

(b) uporabo v namene karikature, parodije ali pastiša.

Izjeme ali omejitve iz Direktive 2001/29/ES so neobvezne in namenjene vsem uporabnikom, v primeru citata, kritike in ocene pa zanje veljajo posebni pogoji. Nasprotno pa morajo države članice obvezno prenesti določene izjeme in omejitve iz člena 17(7), uporabljajo pa se posebej in izključno za spletno okolje ter za vse uporabnike, ko ti na strežnik nalagajo in dajejo na voljo vsebine, ki so jih ustvarili v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, za njihovo uporabo pa ni dodatnih pogojev.

Pomembno je upoštevati, da se je zakonodajalec Unije zaradi različnih zadevnih temeljnih pravic odločil, da bodo te posamezne izjeme ali omejitve obvezne. V uvodni izjavi 70 je pojasnjeno, da je omogočanje uporabnikom, da na strežnik naložijo in dajo na voljo vsebine, ki so jih ustvarili sami za namene izjem ali omejitev iz člena 17(7), zlasti pomembno „za namene ravnovesja med temeljnimi pravicami iz Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina), zlasti svobodo izražanja in svobodo umetnosti ter lastninsko pravico, vključno z intelektualno lastnino“.

(i) Zakoniti načini uporabe iz člena 17(7) in (9)

Zakoniti načini uporabe, ki ne kršijo avtorske ali sorodnih pravic, lahko vključujejo (a) načine uporabe v okviru izjem in omejitev, (b) načine uporabe s strani tistih, ki so imetniki pravic ali so uredili pravice za vsebine, ki jih naložijo na strežnik, ali načine uporabe, zajete v dovoljenju iz člena 17(2), ter (c) načine uporabe vsebin, ki jih avtorska ali sorodne pravice ne zajemajo, zlasti dela v javni domeni ali, na primer, vsebine, kjer prag izvirnosti ali druge zahteve v zvezi s pragom varstva niso izpolnjene.

V zvezi z načini uporabe v okviru izjem in omejitev bi bilo treba navedene izjeme iz člena 17(7) razumeti kot samostojne pojme prava EU in bi jih bilo treba upoštevati v posebnem kontekstu te določbe[23]. Države članice, ki so te izjeme morda prenesle že na podlagi Direktive 2001/29/ES, bi morale revidirati svojo zakonodajo in jo po potrebi spremeniti, da bo skladna s členom 17(7), zlasti za spletno okolje. Države članice, katerih zakonodaja ne določa teh izjem ali omejitev, jih bodo morale prenesti vsaj za načine uporabe, ki jih zajema člen 17.

V zvezi s pojmoma „citat“ in „parodija“ je Sodišče Evropske unije navedlo, da ker ta pojma v Direktivi 2001/29/ES nista opredeljena, je treba pomen in obseg teh pojmov določiti v skladu z njunim običajnim pomenom v vsakdanjem jeziku, pri čemer je treba upoštevati kontekst, v katerem se uporabljata, in cilje, ki jim sledi ureditev, katere del sta[24]. Enak pristop je mogoče uporabiti za pojme „pastiš“, „kritika“ in „ocena“, ki v členu 17(7) niso opredeljeni.

[23] Glej zadevo C□201/13, Deckmyn, točka 14: [...] *je treba izraze iz določbe prava Unije, ki se pri opredelitvi svojega pomena in obsega ne sklicuje izrecno na pravo držav članic, običajno razlagati samostojno in enotno v celotni Uniji, pri čemer je treba upoštevati sobesedilo določbe in cilj, ki mu sledi zadevna ureditev (sodba Padawan, C□467/08, EU:C:2010:620, točka 32 in navedena sodna praksa).*

[24] Zadeva C-476/17, Pelham, točka 70, in zadeva C-201/13, Deckmyn, točka 19.

Države članice bi morale prenesti ali prilagoditi obvezne izjeme in omejitve iz člena 17(7) na način, ki jim omogoča uporabo, skladno z Listino o temeljnih pravicah[25], in zagotavlja učinkovitost v skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije[26].

Sklici na zakonite načine uporabe v členu 17(7) in (9) bi morali zajemati tudi načine uporabe, ki lahko spadajo med druge izjeme in omejitve iz Direktive 2001/29/ES, ki za države članice niso obvezne. Take izjeme in omejitve bodo veljavne v okviru člena 17, če so jih države članice prenesle v nacionalno zakonodajo. Najpomembnejša med takimi neobveznimi izjemami in omejitvami bi lahko bila na primer naključna uporaba[27] in uporaba del, kot so arhitekturna in kiparska dela, namenjena trajni umestitvi na splošno dostopnih krajih[28].

Drugi zakoniti načini uporabe za namene člena 17(7) vključujejo dovoljene načine uporabe. To so načini uporabe, pri katerih ima uporabnik, ki na strežnik nalaga vsebine, vse ustrezne pravice za naložene vsebine, bodisi ker je sam ustvaril vsebine, ki jih nalaga, in te ne vsebujejo vsebin tretjih oseb, bodisi ker je od imetnikov pravic pridobil vsa potrebna dovoljenja. Dovoljene vsebine bi na primer zajemale vsebine, ki jih na strežnik naložijo profesionalni uporabniki, kot so izdajatelji radijskih in televizijskih programov, potem ko so uredili vse potrebne pravice.

Pojem „zakoniti načini uporabe“ poleg tega vključuje tudi načine uporabe vsebin, ki jih avtorska ali sorodne pravice ne zajemajo, zlasti dela v javni domeni, tj. dela, katerih trajanje varstva se je izteklo in zato niso več varovana z avtorsko pravico, ter gradivo, ki ne izpolnjuje meril za varstvo ob upoštevanju sodne prakse Sodišča Evropske unije[29].

(ii) Uporaba člena 17(4) v skladu s členom 17(7) in (9)

Člen 17(7), v skladu s katerim sodelovanje med imetniki pravic in ponudniki storitev ne sme povzročiti preprečitve razpoložljivosti zakonitih vsebin, je treba brati skupaj z določbami o „prizadevanju po najboljših močeh“ iz člena 17(4), saj sodelovanje poteka v tem okviru v zvezi z vsebinami, za katere dovoljenje ni bilo podeljeno. Zahtevo, da morajo ponudniki storitev in imetniki pravic upoštevati zakonite načine uporabe, bi bilo treba upoštevati pri oceni, ali si je ponudnik storitev „prizadeval po najboljših močeh“ v skladu s členom 17(4)(b) in drugim delom točke (c), ne glede na specifično rešitev ali tehnologijo, ki jo storitev uporablja.

Mehanizem za pritožbe in povrnitev škode iz člena 17(9) (glej oddelek v nadaljevanju) se uporablja poleg obveznosti iz člena 17(7). Zato za prenos in uporabo člena 17(7) ne bi zadostovala naknadna obnovitev zakonitih vsebin v skladu s členom 17(9), potem ko so bile odstranjene ali onemogočene.

[25] Na primer, zadeva C-516/17, Spiegel online, točka 52; zadeva C-314/12 UPC Telekabel Wien, točka 46.
[26] Na primer v zadevi C-145/10, Eva Painer, točka 133; zadeva C-117/13, Darmstadt, točka 43.
[27] Člen 5(3)(i) Direktive 2001/29/ES.
[28] Člen 5(3)(h) Direktive 2001/29/ES. Komisija je državam članicam v svojem sporočilu z naslovom Spodbujanje pravičnega, učinkovitega in konkurenčnega evropskega gospodarstva, ki temelji na avtorskih pravicah, na enotnem digitalnem trgu, COM(2016) 592, še posebej priporočila, naj to izjemo prenesejo v nacionalno zakonodajo.
[29] Zadeva C-469/17, Funke Medien, točke 18–20.

Uporaba obveznosti rezultata iz člena 17(7) je še posebej pomembna, kadar ponudniki storitev uporabljajo tehnologijo za samodejno prepoznavanje vsebin v skladu s členom 17(4). Trenutno z nobeno tehnologijo, ki bi dosegala standard, določen v zakonodaji, ni mogoče oceniti, ali vsebine, ki jih želi uporabnik naložiti na strežnik, kršijo avtorsko pravico ali pa so zakoniti način uporabe. Vendar se lahko s tehnologijo za prepoznavanje vsebin odkrijejo specifične z avtorsko pravico varovane vsebine, za katere so imetniki pravic ponudnikom storitev zagotovili ustrezne in potrebne informacije.

Da se v praksi zagotovi skladnost s členom 17(7) in da zakoniti načini uporabe, vključno z načini uporabe na podlagi izjem in omejitev, ostanejo nespremenjeni, kadar se na strežnik naložene vsebine ujemajo s specifično datoteko, ki so jo zagotovili imetniki pravic, bi moralo biti samodejno onemogočenje, tj. preprečevanje nalaganja na strežnik z uporabo tehnologije, načeloma torej omejeno na naložene vsebine, ki očitno kršijo avtorsko pravico.

Kot je podrobneje navedeno v nadaljevanju, se lahko druge na strežnik naložene vsebine, ki avtorske pravice ne kršijo očitno, načeloma dajo na voljo na spletu in zanje lahko velja naknadni pregled, ki ga izvajajo ljudje, kadar imetniki pravic nasprotujejo s predložitvijo obvestila.

Ta pristop, v skladu s katerim bi morali ponudniki storitev v času nalaganja na strežnik ugotoviti, ali vsebine očitno kršijo avtorsko pravico, je razumen praktični standard za ugotovitev, ali naj se naložene vsebine onemogočijo ali dajo na voljo na spletu, ter za zagotovitev upoštevanja člena 17(7), ob upoštevanju obstoječih omejitev tehnologije. Odkrivanje vsebin, ki očitno kršijo avtorsko pravico, in drugih vsebin z avtomatiziranimi sredstvi ne pomeni pravne presoje zakonitosti na strežnik naloženih vsebin, vključno s tem, ali za vsebine velja izjema. Zato merila, uporabljena za ugotavljanje te razlike, ne bi smela vplivati na prizadevanje po najboljših močeh, ki ga morajo ponudniki vložiti v pridobivanje dovoljenja v skladu s členom 17(4)(a).

***

Ko ponudniki storitev v praksi uporabijo orodja za prepoznavanje vsebin, bi morali upoštevati informacije, ki jih imetniki pravic zagotovijo za svoje specifične vsebine, da se določijo, ali specifične vsebine, naložene na strežnik, očitno kršijo avtorsko pravico[30]. Hkrati bi morali imetniki pravic, ko ponudnikom storitev zagotovijo navodila, upoštevati zakonite načine uporabe. Vsebine, za katere imetniki pravic ponudniku storitev deljenja vsebin na spletu niso dali navodila glede onemogočanja, se ne bi smele šteti za vsebine, ki očitno kršijo avtorsko pravico.

[30] Ta pristop upošteva sedanje tržne prakse sodelovanja med imetniki pravic in ponudniki storitev. Kadar na primer imetniki pravic ponudnikom storitev zagotovijo „prstni odtis“ ali datoteko z ustreznimi informacijami o pravicah za specifične vsebine, ponudnikom storitev zagotovijo tudi navodila v zvezi s tem, ali in kdaj naj se vsebine onemogočijo, če so prepoznane v vsebinah, ki jih uporabniki naložijo na strežnik, ob upoštevanju različnih značilnosti na strežnik naloženih vsebin. V dialogu z deležniki je bilo ugotovljeno, da nekateri imetniki pravic že zdaj ponudnikom storitev kdaj naročijo uporabo nekaterih mej dopustnosti, da se dovoli razpoložljivost nekaterih nedovoljenih vsebin, na primer kratkih izsekov iz filmov.

Ustrezna merila za odkrivanje na strežnik naloženih vsebin, ki očitno kršijo avtorsko pravico, v praksi bi lahko vključevala dolžino/velikost opredeljenih vsebin, uporabljenih v na strežnik naloženih vsebinah, delež ujemajočih se/opredeljenih vsebin glede na celotne na strežnik naložene vsebine (npr. ali se ujemajoče se vsebine uporabljajo ločeno ali v kombinaciji z drugimi vsebinami) ter raven spremembe dela (npr. ali se naložene vsebine z opredeljenimi vsebinami ujemajo le delno, ker jih je uporabnik spremenil). Ta merila bi bilo mogoče uporabiti ob upoštevanju vrste vsebin, poslovnega modela[31] in tveganja znatne gospodarske škode za imetnike pravic.

Za točna ujemanja celotnih del ali njihovih pomembnih delov bi načeloma moralo veljati, da očitno kršijo avtorsko pravico (npr. ko se posnetek celotne pesmi uporabi kot glasbena podlaga v videu, ki ga je ustvaril uporabnik). To bi veljalo tudi za na strežnik naloženo izvirno delo, ki je bilo, da bi se onemogočila identifikacija, le tehnično spremenjeno/popačeno (na primer dodajanje okvira sliki ali obračanje slike za 180°).

Po drugi strani pa na strežnik naložene vsebine, ki se z informacijami imetnika pravic ujemajo le delno, ker je uporabnik delo precej spremenil na ustvarjalen način, na primer z dodajanjem elementov sliki za ustvarjanje „mema“, načeloma avtorske pravice ne kršijo očitno (ta primer lahko zajema izjema za parodijo).

Še en primer na strežnik naloženih vsebin, ki se načeloma ne bi smele šteti za vsebine, ki očitno kršijo avtorsko pravico, so vsebine, ki vključujejo kratke izseke, ki predstavljajo majhen del celotnega dela, ki so ga imetniki pravic opredelili (tako uporabo lahko zajema izjema za citate). To lahko velja za video, ki ga je ustvaril uporabnik in ki vključuje izsek iz igranega filma ali odlomek pesmi[32]. Dolžina izseka ali odlomka kot taka ni pravno merilo za ugotovitev, ali je uporaba zakonita. Je pa to pomemben kazalnik, skupaj z okoliščinami načina uporabe, da so zadevne na strežnik naložene vsebine lahko zajete v eno od izjem, določenih v pravu EU. V skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije[33] morajo države članice zagotoviti polni učinek izjem in upoštevati njihov cilj, da se ohrani pravično ravnotežje pravic in interesov med različnimi kategorijami imetnikov pravic in uporabnikov predmetov varstva. Iz tega sledi, da mora razlaga člena 17 omogočati zagotavljanje učinkovitosti izjem in upoštevanje njihovega cilja, saj je taka zahteva še posebej pomembna, kadar je namen takih izjem zagotoviti spoštovanje temeljnih svoboščin.

Obstajajo lahko tudi kompleksnejši primeri, ko je morda treba upoštevati dodatna merila ali kombinacijo meril (poleg dolžine uporabljenega izseka/odlomka in tega, ali je uporabljen v spremenjeni obliki), odvisno od vsebine in okoliščin. Sodelovanje med ponudniki storitev in imetniki pravic ter povratne informacije od uporabnikov bodo ključni za postopno izboljšanje uporabe tega mehanizma.

Zlasti bi morali biti ponudniki storitev še posebej previdni in skrbni pri izvajanju obveznosti glede prizadevanja po najboljših močeh pred nalaganjem vsebin na strežnik, ki bi lahko

[31] Na primer, zelo velika količina zelo kratkih izsekov, naloženih v storitev, bi lahko, če bi se uporabila skupaj v zbirni obliki, imetnikom pravic povzročila znatno škodo. Obstajajo storitve, ki so svoj poslovni model oblikovale na širši uporabi kratkih vsebin, na primer na zelo kratkih odlomkih pesmi.

[32] Na primer video „Deset najboljših filmskih trenutkov leta“, ki ga ustvari uporabnik.

[33] Zadeva C-516/17 – Spiegel Online.

imetnikom pravic povzročile znatno gospodarsko škodo (glej oddelek V.2 zgoraj). To lahko vključuje, kadar je sorazmerno in kjer je mogoče in izvedljivo, hiter predhoden pregled, ki ga izvajajo ljudje, s strani ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu v zvezi z naloženimi vsebinami, ki vsebujejo take označene vsebine, odkrite z orodjem za samodejno prepoznavanje vsebin. To bi veljalo za vsebine, pri katerih je čas še posebej pomemben dejavnik (npr. predčasna objava skladb ali filmov ali vrhuncev nedavnih prenosov športnih dogodkov)[34].

Za zagotovitev pravega ravnovesja med različnimi zadevnimi temeljnimi pravicami, in sicer svobodo izražanja uporabnikov, pravico intelektualne lastnine, ki jo imajo imetniki pravic, in pravico ponudnika do opravljanja gospodarske dejavnosti, bi moralo biti to okrepljeno varstvo označenih vsebin omejeno na primere, ki pomenijo veliko tveganje znatne gospodarske škode, ki bi ga morali imetniki pravic ustrezno utemeljiti. Ta mehanizem ne bi smel povzročiti nesorazmernega bremena za ponudnike storitev niti privesti do splošne obveznosti spremljanja. Pojem „splošno spremljanje“ v členu 17(8) ni opredeljen, a je v njem izražen na enak način kot v členu 15 Direktive 2000/31. Vendar bi bilo treba pri uporabi prvega odstavka člena 17(8) upoštevati vsebino, shemo in cilj iz člena 17 ter posebno vlogo ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu na podlagi te določbe.

Za vsebine, pri katerih čas ni več pomemben dejavnik[35], ne bi smelo biti potrebe po predhodnem pregledu, ki ga izvajajo ljudje. Ponudniki storitev, ki se odločijo, da bodo v mehanizem za ugotavljanje skladnosti vključili hiter predhodni pregled, ki ga izvajajo ljudje, bi morali vključiti tudi mehanizme za zmanjševanje tveganj zlorabe.

Na podlagi ugotovitev predhodnega pregleda, ki ga izvajajo ljudje, lahko ponudnik storitev onemogoči na strežnik naložene vsebine ali jih da na voljo. Imetniki pravic in uporabniki bi morali biti obveščeni o ugotovitvi pregleda. Če so vsebine onemogočene, bi uporabniki morali imeti možnost izpodbijanja onemogočenja z mehanizmom za povrnitev škode.

***

Kadar so na strežnik naložene vsebine, ki očitno kršijo avtorsko pravico, odkrite in onemogočene, tj. odstranjene s strežnika, bi bilo treba uporabnike o tem takoj obvestiti, uporabniki pa bi morali še vedno imeti možnost izpodbijanja onemogočenja, in sicer z navedbo razlogov za zahtevo v okviru mehanizma za povrnitev škode iz člena 17(9) (glej v nadaljevanju).

Vsebine, ki avtorske pravice ne kršijo očitno, bi morale biti na voljo na spletu v času nalaganja na strežnik, razen vsebin, ki jih označijo imetniki pravic (ko so predmet hitrega predhodnega pregleda, ki ga izvajajo ljudje). Ponudniki storitev bi morali imetnike pravic takoj obvestiti, da so bile vsebine dane na voljo na spletu. Če imetniki pravic ugovarjajo, bi morali ponudniki storitev izvesti hiter naknadni pregled, ki ga izvajajo ljudje, za hitro odločitev o tem, ali naj vsebine ostanejo na spletu ali se odstranijo. Imetniki pravic lahko ugovarjajo z vložitvijo obvestila. Informacije, ki jih imetniki pravic zagotovijo predhodno, bi bilo treba upoštevati pri oceni, ali je obvestilo zadostno utemeljeno.

[34] Čas je lahko pomemben dejavnik tudi pri drugih vrstah vsebin.
[35] Na primer v primeru nogometne tekme je lahko časovni dejavnik pomemben nekaj dni.

Naknaden pregled, ki ga izvajajo ljudje, bi moral ponudniku storitev deljenja vsebin na spletu omogočiti sprejetje odločitve na podlagi argumentov imetnikov pravic in uporabnikov. Med pregledom, ki ga izvajajo ljudje, bi morale vsebine ostati na spletu.

Če se ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu zaradi naknadnega pregleda, ki ga izvajajo ljudje, in na podlagi argumentov imetnikov pravic in uporabnikov na koncu odloči onemogočiti ali odstraniti na strežnik naložene vsebine, bi moral uporabnika in ustrezne imetnike pravic čim prej obvestiti o ugotovitvi pregleda. Uporabnik bi moral imeti možnost uporabe mehanizma za izvensodno reševanje sporov iz člena 17(9).

Če vsebine ostanejo na spletu, lahko imetniki pravic pozneje še vedno pošljejo drugo obvestilo, če so prisotni novi elementi ali okoliščine, ki utemeljujejo novo oceno.

Dokler ni dokazano drugače, bi moralo veljati, da so ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu izpolnili obveznosti v zvezi s prizadevanjem po najboljših močeh iz člena 17(4)(b) in (c) ob upoštevanju člena 17(7), če so ravnali vestno v zvezi z vsebinami, ki avtorske pravice ne kršijo očitno, in sledili pristopu iz teh smernic, ob upoštevanju ustreznih informacij imetnikov pravic. Dokler ni dokazano drugače, pa bi zanje nasprotno moralo veljati, da niso izpolnili obveznosti v zvezi s prizadevanjem po najboljših močeh ob upoštevanju člena 17(7) in da so odgovorni za kršitev avtorske pravice, če so dali na voljo na strežnik naložene vsebine ob neupoštevanju informacij, ki so jih zagotovili imetniki pravic, vključno z – kar zadeva vsebine, ki avtorske pravice ne kršijo očitno – informacijami o označenih vsebinah, kot je omenjeno v oddelku V.2 zgoraj.

Redna poročila o vsebinah, onemogočenih zaradi uporabe avtomatiziranih orodij za izpolnjevanje zahtev imetnikov pravic[36], bi državam članicam omogočila spremljanje, ali je bil člen 17, zlasti člen 17(8) in (9), ustrezno uporabljen. To bi tudi predstavnikom uporabnikov omogočilo spremljanje in izpodbijanje uporabe parametrov, ki jih ponudniki storitev v sodelovanju z imetniki pravic določijo za odkrivanje sistematičnih zlorab. To bi lahko temeljilo na primer na številu in vrsti onemogočenih vsebin in pritožb, ki jih vložijo uporabniki.

Mehanizem, opisan v teh smernicah, ne bi smel preprečiti možne uporabe tehnologije za poročanje o uporabi dovoljenih vsebin pod pogodbenimi pogoji, o katerih se dogovorijo imetniki pravic in ponudniki storitev, ter za plačevanje take uporabe.

(iii) Mehanizem za pritožbe in povrnitev škode iz člena 17(9)

Člen 17(9) določa, da morajo države članice zagotoviti, da ponudniki storitev uporabnikom v primeru spora zaradi onemogočanja ali odstranitve njihovih vsebin zagotovijo mehanizem za pritožbe in povrnitev škode. V okviru tega mehanizma je treba pri odločitvi o onemogočanju dostopa ali odstranitvi na strežnik naloženih vsebin opraviti pregled, ki ga izvedejo ljudje, da se ugotovi, ali je uporaba zakonita in ali naj se vsebine obnovijo. Člen 17(9) določa tudi, da

[36] Na podlagi pristopa, ki ga je Komisija predlagala v svojem predlogu uredbe o aktu o digitalnih storitvah.

morajo države članice zagotoviti, da so za reševanje teh sporov na voljo mehanizmi za povrnitev škode v okviru izvensodnega reševanja sporov.

Države članice bi morale določiti pravila o mehanizmu za pritožbe in povrnitev škode. Uporabniki morajo imeti možnost izpodbijanja odločitev ponudnikov storitev v zvezi z onemogočanjem ali odstranitvijo njihovih naloženih vsebin. To se lahko nanaša na vsebine, ki očitno kršijo avtorsko pravico in so onemogočene zaradi uporabe člena 17(4)(b) v skladu s členom 17(7), ter tudi na vsebine, odstranjene naknadno po zadostno utemeljenem obvestilu, ki so ga imetniki pravic predložili v skladu s členom 17(4)(c). Med pregledom, ki ga izvedejo ljudje in se opravi v okviru mehanizma za povrnitev škode, vsebine ne bi smele biti na voljo na spletu, razen v posebnem primeru, omenjenem zgoraj, v zvezi z vsebino, ki ne krši očitno člena 17(7).

V skladu z zahtevo iz člena 17(9), da se pritožbe uporabnikov obravnavajo brez nepotrebnega odlašanja, bi morale države članice zagotoviti, da se morajo ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu in imetniki pravic na pritožbe uporabnikov praviloma odzvati v razumno kratkem časovnem roku, da se zagotovi hitra uporaba mehanizma. Člen 17(9) sicer ne določa posebnih rokov za obravnavo pritožb uporabnikov, vendar bi bilo treba pritožbe obravnavati hitro, da ne bi bila kršena temeljna pravica svobode izražanja. V praksi so lahko potrebni različni roki, odvisno od specifik in kompleksnosti vsakega primera. Če se imetniki pravic ne odzovejo v razumnem roku, bi morali ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu odločitev o tem, ali naj se vsebine, ki so bile onemogočene ali odstranjene, spet dajo na voljo ali obnovijo na spletu, sprejeti brez sodelovanja imetnikov pravic.

Države članice morajo v skladu z Direktivo zagotoviti, da imetniki pravic v okviru postopka za pritožbe in povrnitev škode (v nasprotju s členom 17(4)(b) ali (c)) ustrezno utemeljijo svoje zahteve za onemogočanje dostopa do del ali njihovo odstranitev. To pomeni, da ne bi zadostovalo, če bi imetniki pravic le ponovno predložili iste informacije kot v skladu s členom 17(4)(b) ali (c). Morali bi utemeljiti, kako specifične na strežnik naložene vsebine kršijo pravice, sicer – če nadaljnja utemeljitev ne bi bila potrebna – mehanizem za pritožbe in povrnitev škode ne bi imel polnega učinka.

Da bi bil mehanizem za povrnitev škode še naprej učinkovit in hiter, bi moral biti enostaven za uporabo in za uporabnike brezplačen. Države članice bi lahko ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu priporočile, naj uporabnikom dajo na voljo enostavne spletne obrazce, ki jih ti izpolnijo in predložijo v okviru sistema za povrnitev škode. Ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu, vsaj večji, bi lahko uporabnikom in imetnikom pravic omogočili tudi izmenjave v okviru sistema za povrnitev škode, pri čemer zunanji viri (kot je e-pošta) ne bi bili potrebni. Tako bi bil mehanizem hitrejši. Vsaka obdelava osebnih podatkov, ki se lahko izvede v okviru mehanizma za povrnitev škode, mora potekati v skladu z Uredbo (EU) 2016/679.

Če se ponudniki storitev v zvezi z onemogočenimi vsebinami na koncu odločijo, da vsebine ne bodo na voljo, morajo uporabniki imeti možnost izpodbijati to odločitev z nepristranskim mehanizmom za izvensodno reševanje sporov, ki ga morajo zagotoviti države članice. Mehanizem za izvensodno reševanje sporov je lahko obstoječi mehanizem, a tak z ustreznim strokovnim znanjem za obravnavo sporov glede avtorske pravice. Mehanizem bi moral biti enostaven za uporabo in za uporabnike brezplačen.

Države članice morajo v zakonodaji določiti obveznost, v skladu s katero morajo ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu svoje uporabnike v svojih splošnih pogojih obvestiti, da lahko uporabniki uporabljajo dela in druge predmete varstva v skladu z izjemami ali omejitvami, ki veljajo za avtorsko in sorodne pravice, iz prava Unije.

Države članice bi lahko izdale priporočila o tem, kako lahko ponudniki storitev bolje seznanijo uporabnike o tem, kaj so lahko zakoniti načini uporabe, kot jih zahteva člen 17(9). Ponudniki storitev bi na primer lahko zagotovili dostopne in jedrnate informacije o izjemah za uporabnike, ki bi vsebovale najmanj informacije o obveznih izjemah iz člena 17. Poleg zagotavljanja teh informacij v splošnih pogojih ponudnikov storitev bi bilo te informacije mogoče zagotoviti v okviru mehanizma za povrnitev škode, in sicer za seznanitev uporabnikov z možnimi izjemami ali omejitvami, ki jih je mogoče uporabiti.

VII. PREGLEDNOST PONUDNIKOV STORITEV DELJENJA VSEBIN NA SPLETU – INFORMACIJE ZA IMETNIKE PRAVIC (ČLEN 17(8))

V skladu s členom 17(8) morajo ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu imetnikom pravic na njihovo zahtevo zagotoviti ustrezne informacije o ukrepih, sprejetih v okviru sodelovanja z imetniki pravic. To vključuje:

(a) ustrezne informacije o delovanju orodij, ki jih uporabljajo za zagotovitev nerazpoložljivosti nedovoljenih vsebin v skladu s členom 17(4), in;

(b) informacije, kadar so sklenjeni licenčni sporazumi med ponudniki storitev in imetniki pravic, o uporabi njihovih vsebin, ki jih zajemajo sporazumi.

Države članice se pri izvajanju te določbe spodbuja, naj ponudnikom storitev dajo smernice glede tega, katere vrste informacij morajo zagotoviti, ob upoštevanju, da je treba spoštovati člen 17(7), prvi odstavek člena 17(8) in člen 17(9).

Zagotovljene informacije bi morale biti dovolj podrobne, da imetnikom pravic zagotovijo preglednost glede delovanja orodij za preprečevanje nedovoljenih vsebin iz odstavka 4, ob hkratnem upoštevanju potrebe po zagotavljanju, da ni splošne obveznosti spremljanja. Take informacije bi lahko na primer vključevale opis vrste tehnologije (če obstaja) ali drugih sredstev, ki jih uporabljajo ponudniki storitev, informacije o tretjih ponudnikih tehnologije, katerih storitve morda uporabljajo, povprečno raven učinkovitosti takih orodij ter morebitne spremembe uporabljenih orodij/storitev (na primer možne posodobitve ali spremembe v uporabi storitev tretjih oseb). Za ponudnike storitev ne bi smela veljati obveznost zagotavljanja posebnih informacij, ki bi razkrivale njihove poslovne skrivnosti, kot so podrobne lastnosti uporabljene programske opreme, ki je lahko lastniška.

Ko se dovoljenja podelijo, morajo ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu na zahtevo imetnikov pravic zagotoviti ustrezne informacije o uporabi vsebin, ki jih zajemajo sklenjeni sporazumi. Države članice bi morale pri izvajanju te obveznosti od ponudnikov storitev zahtevati, da morajo za doseganje cilja preglednosti za imetnike pravic zagotoviti dovolj specifične informacije, kot je navedeno v uvodni izjavi 68. Take informacije bi morale

vključevati podatke o izkoriščanju del imetnikov pravic in o prihodkih, ki jih ustvarjajo ponudniki storitev. Hkrati bi morale države članice upoštevati, da ponudnikom storitev v skladu z isto uvodno izjavo ni treba zagotoviti podrobnih in prilagojenih informacij za vsako delo. Vendar pa se lahko ponudniki storitev in imetniki pravic med pogodbenimi pogajanji dogovorijo o bolj specifičnih in podrobnih pogojih poročanja. Redno in točno poročanje o uporabi del in predmetov varstva, ki jih zajema licenčni sporazum, je pomembno za zagotovitev pravičnega plačila za imetnike pravic.

Države članice lahko za povečanje učinkovitosti poročanja in olajšanje obdelave sporočenih informacij ponudnike storitev spodbujajo, naj upoštevajo nekatere dobre prakse in panožne standarde za oblike poročanja, čeprav jih Direktiva ne določa.

Nazadnje, opozoriti bi bilo treba, da nekaj natančnejših zahtev glede poročanja vsebuje člen 17 Direktive 2014/26/EU. Te zahteve veljajo za ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu v zvezi z organizacijami za kolektivno upravljanje pravic.